

NHLAMUSELO – MPIMO NA MASIKU YO FAYILA

Pretoria, Ravumune ti 6 Khotavuxika 2019 – Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) byi vonile leswaku maendlele ya vahakelaxibalo lava nga lavekiki ku fayila ntlheriso wa xibalo xa malinghena ya hlamuseriwile hi ndlela yo hoxeka.

Xana nguva yo fayila yi mayelana na yini

- Nguva ya Xibalo yi mayelana no fayila ntlheriso wa xibalo xa malinghena ku tiyisisa leswaku timhaka ta xibalo ta muhakelaxibalo hi yexe ti famba kahle.
- Vahakelaxibalo vo tala lava kumaka miholo va va va hakele khale xibalo hi ku tirhisa Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo (PAYE) leyi susiwaka eka miholo hi muthori loyi a hakelaka nsuso wa xibalo eka SARS.
- Loko vahakelaxibalo valava va laveka leswaku va fayila ntlheriso, vo fana na lava kumaka ehenhla ka R500 000 hi lembe, swa laveka leswaku va tiyisisa leswi SARS yi swi tivaka khale hi malinghena na xiyimo xa swa timali ta vona.
- Hambiswiritano, vahakelaxibalo van'wana lava holaka ehansi ka mpimo lowu faneleke ku fayila, va fanele ku fayila mitlheriso hikuva va fanele ku tivisa swihlovo swin'wana swa malinghena, swo fana na malinghena ya rhente, kumbe malinghena ya bindzu, kumbe ku koxa misuso yin'wana leyi yelanaka na xibalo yo fana na tihakelo ta xibalo leti nga angarheriwangiki hi mfuneto wa swa vutshunguri, tihakelo ta rhithayamente anyuwithi na tihakelo ta swa marendzo.
- Kwalaho SARS yi ringanisa leswi hakeriweke hi muthori na leswi muhakelaxibalo a nga swi tivisa eka ntlheriso wa xibalo xa malinghena
- Endzhaku ka ndzinganiso, nhlelelo kumbe nhlayelo wa xibalo wu nga fikelela laha muhakelaxibalo a nga ta laveka ku hakela xibalo xo engetelela eka SARS, kumbe a fanele a kuma vuyiselo wa mali kumbe ku nga ri na nchumu, ku nga laha muhakelaxibalo kumbe SARS yi nga koloteki nchumu.
- Nguva ya Xibalo a yi mayelana na mivuyiselo naswona ku fayila ntlheriso wa xibalo a swi tiyisisa leswaku u ta kuma vuyiselo wa mali.

Mpimo wa R500 000 na maendlelo ya lava nga fanelangiki ku fayila

- Mpimo wu tirha eka lava nga fanelangiki ku fayila mitlheriso ya xibalo, a wu tirhi eka lava nga fanelangiki ku hakela xibalo
- Mpimo wo fayila a wu fani na mpimo wa xibalo lowu faneleke ku hakelaxibalo kumbe ku suseriwa Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo. (U hakerile khale xibalo hi PAYE leyi susiweke ku suka eka muholo loko ku ve u hola ku tlula R79 000 hi lembe eka lava nga hansi ka 65 wa malembe eka lembexibalo ra 2020).
- Mpimo wa R500 000 a hi xipimelo xi ri xoxe ntsena. Swipimelo hinkwaswo leswi landzelaka swi ta tirha u nga se tihumesa eka ku fayila ntlheriso wa xibalo:
  - Muholo wa wena wu hakeriwa ku suka eka muthori un'we kumbe xihlovo xin'we (loko u cincile mitirho eka lembexibalo rin'we, kumbe u vi le na muthori wo hundza un'we kumbe xihlovo xa malinghena, u fanele ku fayila)
  - A wu na xengetelo wa movha kumbe wa swa marendzo, mbuyelo wa le ntirhweni wa movha wa ntirho, lowu tekiwaka tanihi malinghena yo engetelela.
  - A wu na xivumbeko xin'wana xa malinghena xo fana na ntswalo, malinghena ya rhente kumbe mali yo tatisela ku suka ebindzwini ra le tlhelo ro fana no xavisa *Tupperware* kumbe swixavisiwa swo bakiwa
  - Xibalo xa vatirhi (ku nga PAYE) xi susiwile kumbe ku khomiwa

Mihlayelo ya Xibalo xa SARS

SARS yi ta endla nhlayelo wa xibalo eka vahakelaxibalo lava nga fanelangiki ku fayila ku endla onge va fayirile. Leswi swi ta nyika muhakelaxibalo ntiyisiso lowu tsariweke leswaku va le ka xiyimo xa kahle na SARS.

Masiku yo Fayila ya Xibalo

- eFiling yi pfala hi ti01 Mawuwani no pfala hi ti 04 N'wendzambahala 2019
- Ku fayila erhavini swi pfala hi ti01 Mhawuri no pfala hi ti 31 Nhlangua 2019
- Vahakelaxibalo va nkarhinyana va na ku fikela ti 31 Sunguti 2020 ku fayila hi ku tirhisa eFiling.

Mindzetelovutivi ya Dyondzo ya Xibalo

Xedulu yo helela ya mindzetelovutivi ya dyondzo ya xibalo emarhavini ya hina ya kumeka eka webusayiti ya SARS eka [Learn about Tax](#).

Tiyuniti ta Xifambo ta Xibalo

Tiyuniti ta Xifambo ta Xibalo ti fana na marhavi lawa ya fambaka lawa ya ya ka etindhawini ta le phewukeni. Ku vona xedulu na masiku na swifundha leswi endzeriwaka hi ti tiyuniti ta xifambo ta xibalo, [tliika laha](#).